Valiokunnan mietintö UaVM 8/2026 vp─ M 1/2026 vp

Ulkoasiainvaliokunta

Muu asia: Valtioneuvoston asetus eräiden pakotteisiin liittyvien poikkeuslupien myöntämisen keskeyttämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Muu asia: Valtioneuvoston asetus eräiden pakotteisiin liittyvien poikkeuslupien myöntämisen keskeyttämisestä (M 1/2026 vp): Asia on saapunut ulkoasiainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- oikeudellinen erityisasiantuntija Miika Huttunen, ulkoministeriö

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Ulkoasiainvaliokunnan arvioitavana on pakotelain (Laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä) 2 a §:n 1 momentin nojalla annettu valtioneuvoston asetus. Asetus koskee eräiden pakotteisiin liittyvien poikkeuslupien myöntämisen keskeyttämistä.

Asetuksella säädetään tarkemmin rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 833/2014, sellaisena kuin se on muutettuna (jäljempänä myös sektoripakoteasetus), mukaisten tiettyjen poikkeuslupien myöntämisen keskeyttämisestä Suomessa. Asetuksella säädetään, että ulkoministeriö ei jatkossa myönnä lääketieteellisiä tai farmaseuttisia tarkoituksia varten poikkeuslupaa sektoripakoteasetuksen mukaisiin vientikieltoihin. Poikkeuslupaa ei myönnetä vientikieltojen alaisten tavaroiden ja teknologian myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin suoraan tai välillisesti Venäjällä oleville luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille, tai käytettäväksi Venäjällä. Poikkeuslupia ei myönnetä myöskään näihin toimiin liittyvän teknisen avun, välityspalvelujen, rahoituksen, rahoitusavun tai muiden palvelujen antamiseen.

Asetus on tullut voimaan 28.5.2026.

Hyväksytty
3.2

Pakotelain 2 § edellyttää, että tämän lain nojalla annetut asetukset on viipymättä ilmoitettava eduskunnan puhemiehelle, jonka on saatettava ne eduskunnan tietoon heti tai, jollei eduskunta ole koolla, niin pian kuin se on kokoontunut, ja on ne kumottava, jos eduskunta niin päättää.

Saadun selvityksen mukaan asetuksen antamisen taustalla on tieto, jonka mukaan lääketieteellisiin ja farmaseuttisiin vienteihin Venäjälle sisältyy korostunut yleisluontoinen sotilaallinen diversioriski. Tällä tarkoitetaan sitä, että tuotteita, joita ei alun perin ole tarkoitettu käytettäväksi sotilaallisiin tarkoituksiin, päätyy lopulta tukemaan Venäjän laitonta hyökkäyssotaa Ukrainassa. Yksittäisessä tapauksessa on nykytilanteessa vaikea jollei mahdotonta saada ajankohtaista ja yksityiskohtaista tietoa Venäjälle vietävien tuotteiden lopullisesta käytöstä ja hankintakanavista. Näin ollen poikkeuslupien myöntäminen lääketieteellisin ja farmaseuttisin perustein tapahtuvaan vientiin on valtioneuvoston asetuksella kokonaisuudessaan keskeytetty.

Venäjän käynnistettyä hyökkäyssodan Ukrainaan 24.2.2022 Euroopan unioni on asettanut toistaiseksi yhteensä 20 Venäjää vastaan suunnattua pakotepakettia. Suomi on johdonmukaisesti kannattanut pakotteiden asettamista pitäen sitä yhtenä tärkeänä välineenä heikentää ja rajoittaa Venäjän kykyä jatkaa sotatoimiaan Ukrainassa. Valiokunta pitää perusteltuna ja Suomen johdonmukaisen linjan jatkumona valtioneuvoston asetusta eräiden pakotteisiin liittyvien poikkeuslupien myöntämisen keskeyttämistä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ulkoasiainvaliokunnan päätösehdotus:

> *Ulkoasiainvaliokunta esittää, ettei valtioneuvoston asetusta eräiden pakotteisiin liittyvien poikkeuslupien myöntämisen keskeyttämisestä kumota.*

Valiokunnan mietintö UaVM 8/2026 vp

Helsingissä 17.6.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Sofia Vikman kok
jäsen Eva Biaudet r
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Inka Hopsu vihr
jäsen Anne Kalmari kesk
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Antti Lindtman sd
jäsen Veijo Niemi ps
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Tuula Väätäinen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tiina Larvala